

27.11.2025

Чинники страхів(тривожність, порушення самооцінки) школярів - підлітків та їх подолання засобами арт терапії(метафоричні асоціативні карти(МАК), психодрама)

Бабаян Ю.О. Взаємозв'язок самооцінки з мотивацією досягнення молодших школярів [Текст] / Бабаян Ю.О. // Психологія: Зб.наук.праць: Вип.3 (6). - К.,1999. - С.161-167.

Бабаян, Ю. О. Формування соціальної цінності школяра. [Текст] : матеріали временних колективів / Ю.О. Бабаян // Наукові записки. Вип.XLVII (педагогічні та історичні науки). - Київ : НПУ ім.М.Драгоманова., 2002. - С. 9-13.

Балушок, М. В. Шляхи та засоби подолання внутрішньоособистісного конфлікту у юнацькому віці // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського : збірник наукових праць / Міністерство освіти і науки України, Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського. - Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2013. - **Серія** : Психологічні науки, **Вип. 11 (99), Т. 2.** - С. 25-29. [Електронна копія періодичного видання на сайті НБУВ](#)

Богдан, Т. В. Психодрама в контексті методу активного соціально-психологічного навчання [Текст] : збірник / Т. В. Богдан // Науковий часопис Національного Педагогічного Університету імені М.П. Драгоманова. Серія 12, Психологічні науки : Збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, НПУ ім. М.П. Драгоманова. - Київ : НПУ ім.М.Драгоманова, 2005. - **Вип. 8 (32).** - С. 202-206.

Богдан, Т. В. Психодрама у контексті різних напрямків групової психокорекційної роботи / Т. В. Богдан // Науковий часопис Національного Педагогічного Університету імені М. П. Драгоманова. Серія 12: Психологічні науки : Збірник наукових праць. - Київ : НПУ, 2007. - **Вип.14 (38).** - С. 76-80.

Богдан, Т. В. Функційні особливості методу психодрами у процесі психокорекційної роботи // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 12, Психологічні науки : научное издание / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. - Вип. 24 (48) : До 175-річчя НПУ ім. М. П. Драгоманова. - С. 296-300.

Богучарова О.І. Шкільні страхи шестирічок та їх запобігання завдяки поведінці опанування [Текст] / Богучарова О.І. // Практична психологія та соціальна робота. - 2002.-N5. - **С.1-3.**

Богучарова, О. І. Шкільні страхи шестирічок та їх запобігання завдяки поведінці опанування [Текст] / О. І. Богучарова // Практична психологія та соціальна робота : Науково-практичний освітньо-методичний журнал. - 2002. - **№ 5.** - С. 1-3.

Вайніленко Т. Взаємозв'язок статусу і самооцінки молодших та середніх школярів [Текст] / Вайніленко Т. // Молодь, освіта, наука, культура і національна свідомість: Зб. матеріалів Всеукр. студ. наук.-практ.-конф. - К., 1998. - **С.22-24.**

Васильєва, Л. Особливості розвитку уявлень учнів про власну особистість [Текст] / Л. Васильєва // Підручник для директора : посіб. з управл. компетентності. - 2011. - **№ 5.** - С. 60-63.

Вознесенська, О. Творчість як вихід із кризи [Текст] / О. Вознесенська // Психолог. Шкільний світ : Всеукраїнська газета. - 2009. - **№ 18.** - С. 3-7.

Горностаї, П. П. Психодрама // Психолог. Шкільний світ : Всеукраїнська газета. - 2009. - **№ 17.** - С. 3-4.

Гринько О. Самооцінка учнів-засіб пізнавальної самостійності [Текст] / Гринько О. // Рідна школа. - 1998.-N7-8. - **С.58-59.**

Гуггенбюль А. Страхи дітей и подростков [Текст] / Гуггенбюль А. // Гуггенбюль А. Зловещее очарование насилия. - СПб., 2000. - **С.76-93**.

Гузенко, В. А. Взаємозв'язок соціальних страхів та мотивації уникнення невдач в юнацькому віці [Текст] / В. А. Гузенко // Наука і освіта : Науково-практичний журнал Південного наукового Центру АПН України. - 2009. - **№ 8**. - С. 184-189.

Гуменюк, О. Особливості ситуативного та вікового розвитку Я-концепції [Текст] / О. Гуменюк // Психологія і суспільство : Український науково-економічний та соціально-психологічний часопис. - 2005. - **№1**. [Повний текст](#)

Загурська І. Психосемантичне дослідження самооцінки молодших школярів у навчальній діяльності [Текст] / Загурська І. // Молодь, освіта, наука, культура і національна свідомість: Зб. матеріалів Міжнар. студ. наук.-практ. конф. - К., 1999. - **С.57-59**.

Каліман, Олена. МАК "Психологія виховання" [Текст] : новий інструмент в роботі психолога / О. Каліман, О. Зінов'єв // Психолог. Шкільний світ : Всеукраїнська газета. - 2018. - **№ 15/16**. - С. 54-61.

Калошин В.Ф. Шлях до подолання навченої безпорадності [Текст] : (Самооцінка учня) / Калошин В.Ф. // Початкова школа. - 1996.-№3. - **С.45-47**.

Калошин Ф.В. Як сформувати позитивне мислення [Текст] / Калошин Ф.В. // Практична психологія та соціальна робота. - 1998.-№2,3. - **С.29-33,С.23-27**.

Калушка, Неллі. Музика як засіб емоційно-естетичного розвитку дитини [Текст] / Н. Калушка // Психолог. Шкільний світ : Всеукраїнська газета. - 2013. - **№ 22**. - С. 18-19.

Каплунова, К. Розвиток самосвідомості і самооцінки в дошкільному віці [Текст] / К. Каплунова // Вісник інституту розвитку дитини (додаток) : збірник наукових праць / [Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова]. - К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. - **Вип. 3** : Матеріали І Міжнар. студ. наук.-практ. конференції "Дитинство. Освіта. Соціум", 23 лютого 2012 р. - С. 150-152.

Квілінська, Марія. Цілюща мова казки: Психотерапевтичне використання казки [Текст] / М. Квілінська // Психолог. Шкільний світ : Всеукраїнська газета. - 2013. - **№ 22**. - С. 20-21.

Клепиков О.І. Самооцінка- це вже самотворення [Текст] / Клепиков О.І., Кучерявий І.Т. // Клепиков О.І.,Кучерявий І.Т. Основи творчості особи:Навч.посібник. - К.,1996. - **С.172-182**.

Кльоц, Л. Профілактика агресивної та жорстокої поведінки серед неповнолітніх [Текст] / Л. Кльоц, Н. Носок, Т. Шугай // Психолог. Шкільний світ : Всеукраїнська газета. - 2009. - **№ 19**. - С. 8-17.

Кобильченко В.В. Генеза комплексу неповноцінності у підлітків [Текст] / Кобильченко В.В. // Проблеми освіти:Наук.-метод.зб. Вип. 13. - К., 1998. - **С.185-190**.

Кочерга, О. В. Дитячі страхи і неврози [Текст] / О. В. Кочерга // Розкажіть онуку : Часопис. - 2009. - **№ 17/18**. - С. 63-66.

Кочерга, О. Дитячі страхи, неврози, темперамент [Текст] : поради психолога / О. Кочерга // Сільська школа України. - 2004. - **№22**. - С. 31-35.

Лебедева Л.Д. Арт-терапия в педагогіці [Текст] / Лебедева Л.Д. // Педагогіка. - 2000.-№9. - **С.27-34**.

Лемещук, В. Р. Динаміка соціальних страхів сучасних підлітків [Текст] / В. Р. Лемещук // Практична психологія та соціальна робота. - 2006. - **№ 12**. - С. 35-39.

Лемещук, В. Р. Динаміка соціальних страхів сучасних підлітків [Текст] / В.Р. Лемещук // Практична психологія та соціальна робота. - 2007. - **№1**. - С. 71-78.

Лісова С. Вплив самооцінки учнів на успішність навчального процесу [Текст] / Лісова С. // Рідна школа. - 2000.-№12. - **С.36-38**.

Лісова С. Вплив самооцінки учнів на успішність навчального процесу [Текст] / Лісова С. - // Рідна школа.-2000.-N12. - **С.36-37.**

Мазур А.В. Арттерапія та дитяча гра як засоби корекції страху у дошкільників та дітей 6-7 років [Текст] / Мазур А.В. // Практична психологія та соціальна робота. - 2001.-N6. - **С.5-11.**

Мазур, А. В. Арттерапія та дитяча гра як засоби корекції страху у дошкільників та дітей 6-7 років // Практична психологія та соціальна робота : Науково-практичний освітньо-методичний журнал. - 2001. - **№ 6.** - С. 5-11.

Мазур, О. Дитячі страхи: Діагностика та корекція [Текст] / О. Мазур // Психолог. - 2007. - **№39** . - С. 15-18.

Малич, О. В. Креативна освіта та навчально-виховний процес [Текст] / О. В. Малич // Управління школою. - 2011. - **№ 7/8/9.** - С. 35-39.

Матійків, Ірина Миколаївна. Психолого-педагогічний інструментарій як джерело ресурсів у воєнний час // Сучасні тенденції розвитку освіти й науки: проблеми та / Український державний університет імені Михайла Драгоманова, Факультет технологій та дизайну, Кафедра технологічної освіти, Відділ технологічної освіти Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України, ВСП "Львівський навчально-науковий центр професійної освіти", Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, ВП НУБіП України "Бережанський агротехнічний інститут", Львівський медичний інститут, Міжнародна благодійна організація "Лідер Якості", Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України, Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży. - Київ ; Львів ; Бережани, 2025. - **Вип. 16.** - С. 95-100. [Повний текст у Репозитарії](#)

Мдзелурі, Т. Захистити дітей від страху [Текст] : Як з'являються й коли зникають дитячі **страхи** / Т. Мдзелурі // Дошкільне виховання. - 1997.-N10. - **С.18-19.**

Меліхова, І. О. Вплив упевненості та невпевненості на самооцінку і мотивацію досягнення успіху молодших школярів [Текст] / І. О. Меліхова // Наука і освіта : Науково-практичний журнал Південного наукового Центру АПН України. - 2010. - **№ 9.** - С. 97-101.

Мирошниченко, Ю. Дитячі страхи у підлітковому віці / Ю. Мирошниченко // Психолог. - 2008. - **№7/8** . - С. 33-34.

Моисеев Д. Формирование адекватной самооценки в старшем дошкольном возрасте [Текст] / Моисеев Д. // Дошкольное воспитание. - 1995.-N9. - **С.17-21.**

Морозюк, В. М. Корекція дитячих страхів, як напрямок роботи практичних психологів [Текст] : збірник / В. М. Морозюк // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 12, Психологічні науки : збірник / М-во освіти і науки України, НПУ ім. М.П. Драгоманова. - Київ : НПУ, 2007. - **Вип. 19 (43).** - С. 184-188.

Москвитин, П. Н. Модель первичної профілактики аддиктивного поведіння школярів по методу "Профилактическая (позитивная) психодрама" // Журнал практикуючого психолога : доклад, тези доповіді / гл. ред. А. Ф. Бондаренко. - К. : Освіта України, 2009. - **Вип. 16** : Спеціальний. Матеріали II Міжнарод. научно-практ. конгреса "Проблеми розвитку сучасної психологічної допомоги : концепції і практики", 2 - 4 жовтня 2009 г., МДЦ "Артек". - С. 183-189.

Науменко, О. М. Ой, боюся, боюся, боюся... Про дитячі страхи, батьків та символдраму // Психологічна газета. - 2010. - **№ 6.** - С. 5-11.

Несмашна, Галина. Мистецтво як ресурс [Текст] / Г. Несмашна // Психолог. Шкільний світ : Всеукраїнська газета. - 2013. - **№ 22.** - С. 5.

Оклендер В. Проблемы поведения: агрессия, гнев, гиперактивный ребенок, замкнутый ребенок, страхи, одиночество, аутизм, вина и др [Текст] / Оклендер В. // Оклендер В. Окна в мир ребенка. Руководство по детской психотерапии. - М., 1997. - С.212-294.

Ольховецький С.М. Вплив страху на формування почуття провини і ставлення до себе у підлітковому та юнацькому віці [Текст] / Ольховецький С.М. // Наукові записки: Ч.1 (педагогічні та історичні науки). Т.36. - К.: НПУ, 2000. - С.110-116.

Ольшанский Д. Наши страхи [Текст] / Ольшанский Д. // Школьный психолог. - 2002.-N1. - С.12.

Пеньковська Н. Роль самооцінки у формуванні особистості дитини [Текст] / Пеньковська Н. // Початкова школа. - 2002.-N10. - С.5-8.

Пеньковська Н. Сім'я формує самооцінку дитини [Текст] / Пеньковська Н. // Дошкільне виховання. - 2002.-N6. - С.16-19.

Перламутрова Е. Песенная терапия при работе с детьми [Текст] / Перламутрова Е. // Искусство в школе. - 1997.-N1. - С.37-39.

Підлипна, Л. В. Психотерапія мистецтвом. Програма з основ арттерапії [Текст] / Л. В. Підлипна // Психологічна газета. - 2008. - № 6. - С. 2-15.

Полякова, Т. В. Пізнай себе [Текст] : система ігор спрямована на формування адекватної самооцінки у дітей молодшого шкільного віку / Т. В. Полякова // Розкажіть онуку : Часопис. - 2010. - N 10. - С. 63-66.

Прищеп, Т. Страхи дітей [Текст] / Т. Прищеп // Психолог. - 2007. - №9,10. - С. 10-12,21-25.

Реан А.А. Я-концепция и самооценка школьника [Текст] / Реан А.А., Коломинский Я.Л. // Реан А.А., Коломинский Я.Л. Социальная педагогическая психология. - С.-Птб., 1999. - С.47-54.

Самооцінка в молодшому шкільному віці та чинники, які її детермінують [Текст] // Завуч. Шкільний світ : Газета для заступників директорів середніх навчальних закладів. - 2012. - N 20. - 8-11

Скварек, Я. Музыка, математика й арттерапія в педагогіці [Текст] / Я. Скварек // Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Серія : Психологічно-педагогічні науки : научное издание / М-во освіти і науки України, Ніжинський держ. ун-т ім. М. Гоголя. - 2009. - № 6, Ч. 1. - С. 40-43.

Скорченко, Ю. Арттерапія - профілактика емоційних і психологічних негараздів [Текст] / Ю. Скорченко // Мистецтво та освіта. - 2006. - N1. - С. 62-63.

Сорока, О. В. Діагностичні можливості арт-терапії у роботі з молодшими школярами / О. В. Сорока // Наука і освіта : наук.-практ. журн. Півд. наук. Центру АПН України. - 2011. - № 4(Педагогіка). - С. 397-401.

Турчаненко, Т. Соціальна невпевненість дітей: шляхи подолання [Текст] / Т. Турчаненко // Дошкільне виховання : щомісяч. наук.-метод. журн. для педагогів і батьків. - 2011. - N 6. - С. 20-21

Уланова О. О самооценке дошкольника [Текст] : На примере занятий англ.языком / Уланова О. // Дошкольное воспитание. - 1999.-N12. - С.48-57.

Филякова Е.Г. Образ "Я" подростков с хроническими психосоматическими заболеваниями и рекомендации к проведению психокоррекционной и психотерапевтической работы [Текст] / Филякова Е.Г. // Вестник психосоциальной и коррекционно-реабилитационной работы. - 1999.-N2. - С.14-23.

Хассельберг, Б. Страхи в дитинстві, в школі та їхні наслідки [Текст] / Б. Хассельберг // Завуч. - 2003. - №33. - С.17-18.

Хромова, Оксана. Як зрозуміти дитину? : Бесіда 10. Дитяча тривожність. Як бути? Бесіда 11. Ці незрозумілі дитячі **страхи** // Початкова освіта . - 2005. - **№ 39 (жовтень)**. - С. 6-8.

Чекалюк, Людмила. Використання арт-терапевтичних методів роботи [Текст] : години спілкування з підлітками / Л. Чекалюк // Психолог. Шкільний світ : Всеукраїнська газета. - 2013. - **№ 22**. - С. 8-13.

Шевченко, В. Уявлення учня про власну особистість [Текст] / В. Шевченко, В. Гордон, Л. Васильєва // Підручник для директора. - 2010. - **№ 6**. - С. 19-34.

Шибкова, О. І. Технологія співпраці з батьками. Взаємодія школи і родини [Текст] / О. І. Шибкова // Розкажіть онуку : Часопис. - 2009. - **№ 17/18**. - С. 8-17.

Штефієнко, О. Проблема самооцінки в підлітковому віці // Науковий пошук студентів-драгомановців : Матеріали студентської конференції 2002-2003 рр. / Упоряд. В.В. Андрущенко, М.І. Шкіль, Г.І. Волинка. - Київ : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2003. - С. 106-108.

Шульга Т.И. Психологическая помощь детям и подросткам: игротерапия, арттерапия, логотерапия, психодрама, или драмтерапия, поведенческая терапия // Шульга Т.И., Слот В., Спаниард Х. Методика работы с детьми "группы риска". - М., 1999. - **С.87-102**.

Якименко, А. С. Психологічні особливості соціально-психологічної адаптації у середньому та старшому шкільному віці // Соціологія. Психологія. Соціальні комунікації : Збірка наукових праць студентів - членів проблемних груп Ін-ту соціології, психології та соц. комунікацій / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. - **Вип. 6**. - С. 172-177.

Якубовська, Натлія. Корекція страхів [Текст] : арт-терапевтичні методики для дітей 5-10 років / Н. Якубовська // Психолог. Шкільний світ : Всеукраїнська газета. - 2010. - **№ 43**. - С. 17-26.

